

til at antage, at de skulde være imod et Forslag som det foreliggende. Der er ikke Tale om — i alt Fald er det rene Undtagelser — at Princippet „almindelig Valgret“ ikke er gennemført og anerkendt rundt omkring i Andelsmejerierne og Andelsslakterierne. Nej, der er her vist et Frisind fra den danske Gaardmandsstands Side og en Tillid til den menige Mand, som har været en Lykke for disse Institutioner, og det har sikkert været disse Institutioners Styrke, at de have været baserede paa den almindelige Valgret; just derved ere de blevne den Løffestang for det danske Landbrug, som de have været. De, der spekulere i dette Skel inden for Venstre, føler jeg mig derfor fuldstændig overbevist om ville blive gjorte til Skamme. Gaardmændene, Husmændene og Arbejderne paa Landet have i politisk Henseende holdt sammen i de onde Dage og ført den almindelige Valgrets Principper frem til Sejr; derom vidne Forholdene i Øjeblikket. Men naar vi have holdt sammen i de onde Dage ved at vise hinanden Tillid, føler jeg mig overbevist om, at det vil være lettere at holde sammen i de gode Dage. Naar nu her foreslaas almindelig kommunal Valgret, saa tror jeg ogsaa, det vil være en Lykke for de kommunale Raad. De, der have været Vidne til den store Udvikling, der har været i de kommunale Raad, de, der have været Vidne til, hvordan Op-gaverne og Interesserne, hvormed de kommunale Raad skulle beskæftige sig, ere øgede Aar for Aar, saaledes at Arbejdet nu mange Steder er vokset dem over Hovedet, ville indrømme, at det nu maaske vil være nødvendigt at tage Tanken op om at dele de store Sognekommuner i flere mindre, og jeg synes ogsaa, de maa indrømme, at det vil være naturligt at give de kommunale Raad et bedre, bredere og sundere Grundlag at staa paa, end de nu have. Med al Agtelse og Respekt for det Arbejde, de have udført — og det skal jeg ikke underkende — kan det ikke nægtes, at der til Tider har været rejst nogen Kritik mod de kommunale Raad netop paa Grund af den Sammensætning, de havde. Enten denne nu har været berettiget eller ej, maaske nok i de allerfleste Tilfælde uberettiget, tror jeg dog, at det ligger i Raadenes egen Interesse, at de ved en Foranstaltning som denne faa et bedre Grundlag, end de nu have. Jeg anser det for givet, at en hel Del af den Kritik, som tidligere kan have været rejst med Rette eller Urette, maa bortfalde med dette Lovforslag.

Men jeg betragter ikke dette som det vigtigste. Det, som jeg anser for det vigtigste ved dette Lovforslag, er, at det øver fuld Retfærdighed og giver hver Mand sin Stilling, at det sletter det sidste af de kunstige Skel, som endnu holdes oppe, et af de Skel, der ikke ere byggede paa gensidig Tillid, men tværtimod, synes det mig, paa den dybeste Mistillid. Jeg tror ikke, at vi her i vort lille Land have Raad til at udskyde saa mange gode Kræfter, som vi have gjort. Jeg tror, vi ere bedst tjente med at søge at drage alle gode Kræfter med ind ogsaa i det Arbejde, der her foreligger. Med den Valgordning, vi hidtil have haft, synes jeg heller ikke, at Grundlovens Tilsagn om, at Kommunerne skulle have Ret til under Statens Tilsyn at styre deres Anliggender, er sket Fyldest. Det er kun en ringe Del af de i Kommunen bosatte, kun en meget ringe Del af de kommunale Skatteydere, som i dette Øjeblik er med at vælge Flertallet af dem, der styre. En af de Indvendinger, som have været fremsatte — vi hørte den vistnok sidst fra Ministerbordet — er, at vi ikke kunne gennemføre et Forslag som dette, før vi havde Skatteforholdene ordnede. Det er nu ogsaa sket. Der er der faste, bestemte Regler for Ligningsmyndighederne, saa at de Betænkeligheder, som tidligere have været, efter min Mening uden Grund, maa nu være vegne. Derfor har jeg noget Haab om, at denne Sag nu maa staa bedre end nogen Sinde tidligere, ikke alene fordi det er Regeringen, som nu forelægger Forslaget, at det varsler om en ny Tid, men ogsaa fordi Højre er naaet til at maatte erkende, at hvis de nogen Sinde ville frem i dette Land, vil det blive nødvendigt for dem at kæmpe paa den almindelige Valgrets Grund. Idet jeg nu anbefaler dette Lovforslag, skal jeg ikke dvæle ved Enkeltheder deri, det kan være, at en eller anden kan have en enkelt lille Indvending at gøre, men Forslaget er bygget paa saa stort og frisinnet et Grundlag, at Venstre for sit Vedkommende ikke føler Anledning til at ændre derved. Jeg tror ikke, at Venstre for sit Vedkommende ønsker andet, end at dette Forslag maa faa en hurtig Vej gennem Folketinget, og derfor neppe vil foreslaa Nedsættelsen af Udvalg. En anden Ting bliver det, hvis de andre Partier skulde ønske Udvalgsbehandling, saa vil Venstre neppe modsætte sig det. Jeg siger, at dette Forslag er saa godt, saa stort, saa frisinnet og retfærdigt, saa fuldt ud i Overensstemmelse med Venstres Krav op igennem